

CÔNG TÁC QUẢN LÝ VÀ SỬ DỤNG THIẾT BỊ BỨC XẠ TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG BÌNH

PHAN THỊ CHUYỂN

Trung tâm Tin học và Thông tin KH&CN

Ngày nay, cùng với sự phát triển của khoa học và công nghệ, kỹ thuật bức xạ và hạt nhân đã được ứng dụng rộng rãi trong các lĩnh vực của đời sống xã hội, nhất là trong lĩnh vực năng lượng, công nghiệp, chẩn đoán và điều trị bệnh với hiệu quả mang lại rất lớn. Tuy nhiên, bên cạnh, đó việc sử dụng bức xạ và hạt nhân cũng tiềm tàng những ẩn họa đối với sức khỏe của con người và môi trường nếu không được quản lý chặt chẽ. Bài viết dưới đây sẽ đề cập đến vấn đề quản lý và sử dụng thiết bị bức xạ trên địa bàn tỉnh Quảng Bình thời gian qua.

Theo số liệu từ Sở KH&CN, hiện nay, trên địa bàn tỉnh Quảng Bình có 27 cơ sở hoạt động có sử dụng thiết bị bức xạ và nguồn phóng xạ, bao gồm 23 cơ sở y tế và 04 cơ sở thuộc lĩnh vực công nghiệp.

Thực hiện chức năng quản lý nhà nước về an toàn bức xạ và hạt nhân trên địa bàn Quảng Bình, thời gian qua, Sở KH&CN đã tăng cường công tác quản lý và tổ chức tuyên truyền, hướng dẫn đăng ký, khai báo cơ sở lập hồ sơ; Tổ chức thẩm định hồ sơ xin cấp giấy phép hoạt động của các cơ sở bức xạ và thanh, kiểm tra định kỳ các cơ sở có sử dụng thiết bị bức xạ và nguồn phóng xạ về các điều kiện đảm bảo an toàn và an ninh đối với các thiết bị bức xạ và nguồn phóng xạ nhằm nâng cao nhận thức đối với các tổ chức, cá nhân thực hiện công việc bức xạ về chấp hành quy định của Luật Năng lượng nguyên tử, cũng như nâng cao nhận thức cho cộng đồng và tăng cường công tác đảm bảo an toàn bức xạ và hạt nhân (ATBX&HN) trên địa bàn tỉnh.

Từ đầu năm 2014 đến nay, Sở KH&CN đã tiến hành kiểm tra hoạt động của các cơ sở có sử dụng thiết bị bức xạ và hạt nhân thuộc lĩnh vực y tế và công nghiệp. Qua kiểm tra việc tuân thủ các yêu cầu của pháp luật về quản lý an toàn bức xạ cho thấy:

Trong lĩnh vực y tế: Các cơ sở y tế có sử dụng

Sở KH&CN tổ chức đoàn kiểm tra an toàn bức xạ trong y tế

Ảnh: TL

thiết bị bức xạ trong việc chẩn đoán và điều trị bệnh đã chấp hành tốt theo các quy định của Luật Năng lượng nguyên tử; Thông tư 08 ngày 22 tháng 07 năm 2010 của Bộ KH&CN về việc hướng dẫn về việc khai báo, cấp giấy phép tiến hành công việc bức xạ và cấp chứng chỉ nhân viên bức xạ; Thông tư số 19 ngày 08 tháng 11 năm 2012 của Bộ KH&CN quy định về kiểm soát và bảo đảm an toàn bức xạ trong chiếu xạ nghề nghiệp và chiếu xạ công chúng. Các cơ sở y tế được cấp giấy phép sử dụng thiết bị X-quang chẩn đoán bệnh trong y tế. Mỗi cơ sở bố trí 1 đến 2 cán bộ phụ trách ATBX và các kỹ thuật viên điều khiển thiết bị X-quang. Cán bộ phụ trách an toàn và kỹ thuật viên đều đã được cấp bằng đào tạo về X-quang chẩn đoán bệnh, các nhân viên đều được trang bị liều kế cá nhân và định kỳ đo kiểm tra 3 tháng/1 lần.

Đoàn kiểm tra của Sở KH&CN không chỉ dừng lại ở việc kiểm tra hồ sơ mà còn thực hiện việc đánh giá an toàn bức xạ thông qua việc kiểm tra thực tế và đo suất liều bức xạ tại môi trường làm việc của các cơ sở ở các vị trí theo quy định của Tiêu chuẩn Việt Nam 6561:1999. Trong quá

trình kiểm tra, phần lớn phòng X-quang được thiết kế đảm bảo theo tiêu chuẩn quy định, bao gồm: Phòng máy, phòng điều khiển, buồng phim và khu vực chờ của bệnh nhân. Vị trí đặt máy đảm bảo tránh được chùm tia hướng về phía cửa và khu vực đông người qua lại. Các phòng được trát barid, đúc bê tông hoặc ốp cao su chì để ngăn không để chùm tia lọt ra khu vực xung quanh. Kết quả đo kiểm tra suất liều bức xạ tại các cơ sở đều nằm trong giới hạn cho phép.

Hầu hết các cơ sở y tế cũng đã đầu tư trang cấp các thiết bị X-quang y tế hiện đại, nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ cho cán bộ y, bác sỹ để đáp ứng nhu cầu ngày càng cao việc khám chữa bệnh và rất quan tâm đến việc chấp hành quy định của pháp luật về an toàn trong y tế, đặc biệt là vấn đề an toàn bức xạ.

Bên cạnh những mặt tốt làm được, ở một vài cơ sở y tế và phòng khám tư nhân việc chấp hành quy định theo giấy phép sử dụng thiết bị X-quang chưa được nghiêm. Vi phạm thường gặp là việc kiểm tra định kỳ thiết bị X-quang chưa đúng với thời gian quy định là 12 tháng một lần. Qua những đợt kiểm tra này, Sở KH&CN yêu cầu cơ sở y tế và phòng khám tư nhân kiểm tra thiết bị X-quang theo đúng thời gian quy định trong quá trình sử dụng nhằm đảm bảo chế độ làm việc tin cậy của thiết bị, đồng thời quan tâm triển khai công tác an toàn bức xạ theo đúng các quy định pháp luật.

Trong lĩnh vực công nghiệp, hiện ở Quảng Bình có 4 cơ sở công nghiệp sử dụng nguồn phóng xạ và thiết bị bức xạ, là Nhà máy Xi măng Sông Gianh, Công ty Cổ phần Bia Hà Nội Quảng Bình, Công ty TNHH vật liệu Xây dựng Việt Nam và Trung tâm Kỹ thuật Đo Lường Thử nghiệm. Các cơ sở này đã được Cục An toàn bức xạ và Hạt nhân cấp phép tiến hành công việc bức xạ và đã duy trì khá tốt việc quản lý, vận hành thiết bị; quan tâm đến quyền lợi của nhân viên bức xạ và sức khỏe của cán bộ công nhân lao động. Các cán bộ phụ trách đều có chứng chỉ đào tạo về an toàn bức xạ, được trang bị liều kế cá nhân và thường xuyên theo dõi định kỳ liều chiếu xạ 3 tháng 1 lần theo quy định. Kết quả theo dõi cho thấy, liều chiếu xạ của các nhân viên bức xạ đều nằm trong giới hạn cho phép.

Ngoài hoạt động theo chức năng quản lý nhà nước về an toàn bức xạ trên địa bàn tỉnh, Sở KH&CN Quảng Bình cũng đã phối hợp với Cục

An toàn bức xạ và Hạt nhân tổ chức hướng dẫn đăng ký, khai báo tiến hành công việc bức xạ cho các cơ sở mà Cục cấp phép, phối hợp thanh tra chuyên đề theo kế hoạch của Cục, đồng thời tổ chức các lớp tập huấn an toàn bức xạ và hạt nhân cho các cơ sở sử dụng thiết bị bức xạ và hạt nhân, qua đó giúp nâng cao kiến thức về ATBX&HN trong hoạt động sản xuất và khám chữa bệnh.

Để đảm bảo thực hiện đúng và đầy đủ các quy định của nhà nước về công tác an toàn và an ninh bức xạ, cần có sự phối hợp và quan tâm của các sở, ban ngành và các cơ sở sử dụng thiết bị bức xạ và hạt nhân. Đặc biệt là Sở KH&CN - cơ quan quản lý nhà nước về an toàn bức xạ và hạt nhân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình.

Trao đổi với ông Lê Văn Thái, Phó Giám đốc Sở Khoa học và Công nghệ Quảng Bình cho biết: Để phát huy tốt công tác quản lý Nhà nước về kiểm soát bức xạ hạt nhân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình, đồng thời hỗ trợ các đơn vị sử dụng các thiết bị bức xạ hạt nhân, trong thời gian tới cần thực hiện một số việc như sau: Tiếp tục tăng cường làm tốt công tác tuyên truyền, phổ biến kiến thức về pháp luật (như Luật Năng lượng nguyên tử và các văn bản liên quan đến các đơn vị sử dụng thiết bị bức xạ hạt nhân), nhằm giúp người dân nâng cao hiểu biết để tự bảo vệ trước nguy cơ bị nhiễm xạ. Tiếp tục tổ chức hướng dẫn, kiểm tra, thẩm định hồ sơ xin cấp mới cũng như gia hạn các giấy phép sử dụng thiết bị X-quang cho các cơ sở. Tiếp tục thường xuyên phối hợp với các ngành chức năng của tỉnh tăng cường công tác thanh, kiểm tra; xử lý nghiêm các vi phạm để đảm bảo tốt cho người vận hành, sử dụng các thiết bị nguồn phóng xạ. Phối hợp với Cục An toàn bức xạ và Hạt nhân và các cơ quan chuyên môn như: Viện Năng lượng nguyên tử Việt Nam, Viện Khoa học và Kỹ thuật hạt nhân Việt Nam trong công tác đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn, hướng dẫn chuyên môn, nghiệp vụ để nâng cao kiến thức cho cán bộ làm nhiệm vụ trong lĩnh vực bức xạ trên địa bàn tỉnh Quảng Bình.

Vấn đề quản lý và sử dụng thiết bị bức xạ trong các lĩnh vực của đời sống xã hội không chỉ là trách nhiệm của các cơ quan quản lý mà còn phụ thuộc rất lớn vào ý thức, trách nhiệm và sự cần trọng của những cơ sở có sử dụng các thiết bị bức xạ: vì lợi ích và sự an toàn của con người và xã hội ■